

Ларіна І. О.

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Доля Ю. В.

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ В СУЧАСНІЙ ПРАКТИЦІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ

В статті розглянуто зарубіжний досвід естетичного виховання молоді та його альтернативне використання в сучасній практиці підготовки працівників закладів дошкільної освіти.

Показано шляхи підготовки майбутніх вихователів щодо формування у них професійної компетентності з естетичного розвитку дітей дошкільного віку.

***Ключові слова:** естетичне виховання, естетичний розвиток, розвиток почуттів, емоційна сфера, взаємодія мистецтв.*

Постановка проблеми. Сучасне суспільство характеризується формуванням нової парадигми глобальних відносин, пов'язаних з діалогом культур і цивілізацій. Одним з головних завдань у системі виховання та навчання всіх розвинених держав світу та багатьох міжнародних організацій є здійснення естетичного виховання молоді, розробка його теорій і технологій. Тому все більшої актуальності набуває проблема вивчення зарубіжного досвіду і створення оптимальних умов для професійної співпраці і взаємозбагачення.

Аналіз останніх досліджень. У сучасній педагогічній літературі роль мистецтва, естетичних цінностей в розвитку естетичної культури молоді висвітлюють у своїх працях Л. Ахметова, Г. Беденко, О. Бованенко, Л. Гаврильченко, Г. Добровольська, Є. Іванченко, М. Кисельова, М. Костевич, М. Лещенко, Л. Лебедева, І. Марченко, О. Медведєва, В. Папушина, О. Прушковська, З. Рібакова, Н. Сергєєва та інші.

Технології естетичного виховання молоді зарубіжжя висвітлені в працях У. Бентока, О. Гібсона, П. Еббса, Д. Татлора та ін.

Проте проблема інтеграції зарубіжних і вітчизняних технологій естетичного виховання молоді висвітлена у наукових дослідженнях недостатньо.

Виклад основного матеріалу. Формування естетично розвиненої особистості у вищому навчальному закладі означає навчити здобувачів освіти сприймати прекрасне як у житті, так і в мистецтві, розвивати естетичний смак і потребу в спілкуванні мистецтвом, сформувати духовно повноцінну і морально розвинену особистість. Для цього важливо дотримуватися принципу єдності навчання і виховання в курсі мистецьких дисциплін.

Технології естетичного виховання, що використовуються в різних країнах світу, мають як спільні риси, так і притаманні їм власні особливості, але при цьому усі вони спрямовані на забезпечення комплексного підходу до гармонійного розвитку особистості.

Цікавим уявляється досвід художньо-естетичного виховання в Сполучених Штатах Америки зі створення «синтетичних курсів» (наприклад, «Мистецтво і гуманітарні науки», «Споріднені види мистецтва»), мета яких полягає у виявленні зв'язку чотирьох дисциплін художнього циклу – образотворчого мистецтва, танцю, музики і драми.

На факультеті дошкільної освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди активно використовується зарубіжний досвід естетичного виховання, зокрема, нароби американських педагогів щодо технології інтеграції мистецтв.

Спираючись на спільні засоби виразності мистецтв у процесі естетичного виховання дітей, майбутні дошкільні працівники під час педагогічної практики в ЗДО мають можливість на власному досвіді переконатися в ефективному впливі взаємодії мистецтв на естетичний розвиток дітей, що є вагомою складовою також і всебічного, гармонійного розвитку їх особистості. Технологія використання такого впливу забезпечує оволодіння здобувачами освіти засобами креативної діяльності і сприяє створенню ситуації успіху, яка за рахунок реального «проживання» ними себе в різних видах мистецтва забезпечує якісно новий рівень організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії студентів-практикантів зі своїми вихованцями. Майбутні вихователі «навчаються спрямовувати свої дії на стимулювання у дітей адекватної емоційної реакції і мотивації оцінок...; на емоційну оцінку дітьми творчих проявів своїх однолітків. Такі методичні прийоми, як прояв вибіркового ставлення до мистецьких творів, виділення домінуючих засобів виразності при їх порівнянні, студенти застосовують для заохочення дітей до надання емоційної оцінки виразних засобів, які характеризують образи творів мистецтва» [2, с. 321].

Однією із головних цілей естетичного виховання педагоги зарубіжжя вважають встановлення емоційного балансу особистості і середовища, накопичення позитивно забарвленого суб'єктивного досвіду. Найбільш послідовного втілення ідея емоційного балансу набула в концепції «терапії через мистецтво» класика американського естетичного виховання Віктора Лоуенфельда, заснованої на припущенні про те, що головною причиною втрати дітьми життєвої впевненості є їхня неспроможність виразити свою думку вербально. Терапію через мистецтво вчені-педагоги пов'язують із самовираженням, самореалізацією, впевненістю у собі і, нарешті, із самооцінкою. У поєднанні ці сторони світовідчуття забезпечують

врівноваженість особистості із оточуючим, сприяють природовідповідному розвитку дитини.

На факультеті дошкільної освіти ХНПУ імені Г. С. Сковороди майбутнім вихователям пропонується зарубіжний досвід використання арт-терапевтичних технологій. Серед використовуваних методів арт-терапевтичних технологій важливе місце посідають спеціальні дихальні і вокальні вправи, музична ритмопластика і драматизація, музикомалювання, зняття емоційної напруги студентів через продуктивно-творчу діяльність тощо. Опановуючи такі методи, студенти й самі навчаються оптимістичному сприйманню життя, що є необхідною передумовою формування у майбутніх дошкільних працівників естетичного ставлення до дійсності.

На формування уявлень здобувачів освіти про красу слова, форми, звука на факультеті дошкільної освіти зорієнтовано не лише дисципліни естетичного циклу. У викладанні будь-якої дисципліни викладачі прагнуть збагатити її висвітлення інформацією про прекрасне, залучаючи широкі асоціації з області мистецтва, за рахунок чого створюються сприятливі умови для розкриття творчих здібностей майбутніх вихователів, їх індивідуальної обдарованості і творчої самореалізації.

У зв'язку з цим цікавим уявляється досвід німецьких шкіл міста Мюнхена по створенню фотопроектів: створення музичних діакомпозицій, а також досвід американської організації «Друзі бібліотеки», яка організовує у місті Буффало слайд-бесіди з міської архітектури, що має багатющий освітньо-виховний потенціал.

Так, здобувачі освіти нашого факультету у циклі занять з образотворчого мистецтва ознайомлюються з особливостями архітектури нашого міста, з її стилістичною багатоманітністю, історією архітектурних пам'яток. З цією метою ними виконуються навчальні фотопроекти. Архітектура, як і будь-яке мистецтво, апелює до сфери почуттів. Вона покликана їх поглиблювати і розвивати, сприяючи в такий спосіб самопізнанню і самовдосконаленню людини. Ознайомлення з пам'ятками вітчизняної культури, їх вивчення і аналіз сприяють естетичному вихованню студентів, збагаченню їх уявлень про національно-художню культуру, розвитку емоційної і інтелектуальної сфер, формуванню толерантності, художньо-естетичного смаку шляхом долучення до творчої спадщини минулих поколінь.

Тема архітектури як засобу художньо-естетичного виховання здобувачів освіти знаходить своє логічне продовження в естетиці внутрішнього простору приміщень. Так, зокрема, значну увагу на нашому факультеті приділяється дизайнерському вирішенню інтер'єрів закладів дошкільної освіти. Архітектурний простір дитячих об'єктів

сьогодні вважають самостійним чинником виховання. У багатьох зарубіжних країнах при проектуванні дитячих садочків враховується етнокультурні і релігійні особливості, традиції і філософія виховання. Зарубіжним дошкільним закладам освіти притаманні лаконічність об'єму, простота планування, відкритість внутрішнього простору зовнішньому середовищу і яскравий дизайн.

В процесі викладання курсу «Художньо-естетичне виховання дошкільників» наші студенти критично аналізують зарубіжний дизайнерський досвід облаштування дитячих установ, відзначають його позитивні сторони, після чого створюють презентації «Моє майбутнє місце роботи» з урахування усіх технічних, гігієнічних, художньо-естетичних вимог.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, естетичне виховання в освітньому просторі вищу є одним з важливих духовно-ціннісних орієнтирів. Вивчення майбутніми вихователями педагогічних технологій світу сприятимуть розкриттю творчого потенціалу сучасної молоді, розширенню горизонтів у пізнанні світової культури, стимулюванню інтенсивного, багатопланового прагнення особистості до абсолютної гармонії.

Список використаних джерел

1. Дудецький Ю. Теоретичні основи уяви і творчості. Тернопіль: Мандрівець, 2015. с. 190.
2. Ларіна І. О. Доля Ю. В. Формування музично-естетичного смаку у дітей дошкільного віку засобом взаємодії музики і живопису. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. Збірник наукових праць. Випуск 27 (2 – 2019). Частина 2. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. С. 318-323
3. Михайлова Л. М. Естетично ціннісний розвиток особистості в навчально-виховному просторі закладу освіти: теорія і практика: наук.- метод. посіб. для керівників шкіл, педагогів, студ. пед. спец. / автор уклад. Л. М. Михайлова. Харків: Видавництво «Точка», 2018. 248 с.

УДК 373.2.091.39:614

Малініченко Л. А.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Науковий керівник – к.п.н, доц. **Вільхова О.**

ОСОБЛИВОСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ І ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті проаналізовано тенденцію погіршення здоров'я населення, яка набула загрозливого рівня. Обґрунтовано систему роботи зі збереження і зміцнення здоров'я дітей дошкільного віку. Схарактеризовано визначення дефініцію «здоров'я» з точки зору різних авторів, виокремлено специфіку використання сучасних оздоровчих технологій у ЗДО.